

най-добро-то нѣщо е свободна-та съвѣсть, безъ да глѣдаты различіе по религіѣ.

Могъ да кажѣтъ, че и едни-тѣ и другы-тѣ сѣ родолюбци, защо-то тѣ желятъ добро-то на братія-та си и употрѣблявать ерѣдства, кои-то тѣ мыслятъ за най-полѣзны. Но има разлика между тѣхъ. Едни-тѣ ся основавать на притѣненіе и подвластіе на съвѣсть-тѣ. Тѣ мыслятъ, че единъ народъ, колко-то е по-свръзанъ въ мысли-тѣ си (защо-то е невъзможно чловѣци съ свободнѣ съвѣсть и съ свободенъ умъ да имѣтъ едно мнѣніе за всякой прѣдмѣтъ), толкосъ той по-напрѣдва, а колко-то по-свободосъвѣстенъ е единъ народъ, толкосъ по-иснада. Другы-тѣ напротивъ ся основавать на свобода-тѣ на съвѣсть-тѣ. Тѣ мыслятъ че най-добро-то нѣщо за всякой народъ е свобода-та на съвѣсть-тѣ, безъ да глѣдаты различіе по религіѣ.

Какво мыслятъ другы-тѣ неврѣди. Азъ съмъ увѣренъ че свободолюбиви-тѣ иматъ право-то мнѣніе. Убѣденъ съмъ, че най-добро-то и най-полѣзно-то нѣщо за нашій-тѣ народъ, както и за всичко-то чловѣчество, е свободна-та съвѣсть и свободный-тѣ умъ, т. е. всякой да разсѣждава що е право и полѣзно, що е добро и общеназидателно, та него да слѣдва. Тогава въ народъ-тѣ ще има мнозина разсѣдители, мнозина испытуватели на добро-то, мнозина подкрѣпители, а не единъ. И разумъ-тѣ и опытность-та показва това. Богъ нещесе да даде свободенъ умъ на чловѣка, ако не трѣбваше той самъ да разсѣжда за себе си. Всякой чловѣкъ, силенъ или слабъ, има способность и привилегіѣ да мысли, да испытва, да разсѣжда и да рѣшава, и никой нѣма правдѣ да му ги отнеме. „Всякой“, говори Писаніе-то, „по свой-тѣ си умъ да бѣде удостовѣренъ.“*) Кой ученолю-

*) Римляномъ. гл. 14; ст. 5.